

УДК 351.072.1:316.774

Васильєва Наталія,

док. наук держ. упр, доцент,

E-mail: vasilyeva.nadu@gmail.com,

ORCID iD [0000-0002-3128-7767](https://orcid.org/0000-0002-3128-7767)

Ящук Тетяна

E-mail: t.o.yashchuk@gmail.com,

ORCID iD [0000-0002-9881-4891](https://orcid.org/0000-0002-9881-4891)

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ САМОРЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ СУСПІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

[https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1\(7\)-26-39](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1(7)-26-39)

Анотація. Авторами акцентовано увагу на проблемі низького рівня суспільної відповідальності та недовіри аудиторії до медіа, зокрема електронних, як загальнонаціональних, так і регіональних телерадіоорганізацій. Політика органів публічної влади на різних рівнях має бути спрямована на задоволення потреб усіх споживачів інформації через відповідальне ставлення та максимальне врахування їх інтересів без жодних утисків або приниження. У статті розкрито механізми саморегулювання: нормативно-правовий, інституційний, фінансовий. Дотримання демократичних принципів у роботі медіа, готовність до впровадження та ефективного використання механізмів саморегулювання є важливими факторами розвитку незалежності засобів масової інформації, тому дана тематика є об'єктом дослідження багатьох учених і практиків у всьому світі. Саморегулювання спрямоване на збалансування прав і відповідальності професійного медійного співтовариства. Незалежні засоби масової інформації беруть на себе частку відповідальності за якість суспільного дискурсу в країні при збереженні редакційної самостійності під час його формування. З метою отримання даних щодо якості, достовірності й об'єктивності наданої інформації, а також рівня довіри до медіа на постійній основі проводяться соціологічні опитування, анкетування та інші інструменти. Отримані емпіричні дані враховуються при розробці й прийнятті відповідних управлінських рішень. У статті узагальнено досвід Австрії, Італії, Німеччини, Словаччини, Угорщини з впровадження механізмів саморегулювання, що дозволяє підвищити рівень суспільної відповідальності із дотриманням етичних норм і сформулювати конкретні наукові висновки та пропозиції. Наявна ситуація з недостатньою поінформованості в медійній галузі щодо ефективних механізмів саморегулювання, діалогу та солідарності при

забезпеченні захисту особистих і суспільних інтересів, політичним тиском на засоби масової інформації, фінансовою залежністю від політичних еліт створює низку проблем, вирішення яких потребує формування й розвитку ефективних механізмів саморегулювання, що призведе до підвищення суспільної відповідальності професійної діяльності телерадіоорганізацій.

Ключові слова: публічне управління, механізми саморегулювання, телерадіоорганізації, професійна діяльність, суспільна відповідальність, комунікаційна взаємодія, зарубіжний досвід.

Постановка проблеми. За п'ять останніх років в Україні відбулося суттєве зниження рівня довіри населення до загальнонаціональних і регіональних телерадіоорганізацій. Відповідно до Закону України “Про телебачення і радіомовлення” під телерадіоорганізацією розуміється зареєстрована у встановленому законодавством порядку юридична особа, яка на підставі виданої Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення ліцензії на мовлення створює або комплектує та/чи пакетує телерадіопрोगрами і/або передачі та розповсюджує їх за допомогою технічних засобів мовлення [8]. За даними опитування, що проводилось USAID-INTERNEWS у 2019 р., цей показник коливався у межах 12-17% для загальнонаціонального та 10-16% для місцевого телебачення і радіо. З'ясовано, що основними причинами та факторами недовіри до медіа середовища є: недостовірність і заангажованість новин; збільшення різнопланової, інколи суперечливої інформації на каналах, яким довіряє аудиторія; висвітлення альтернативних думок відбувається у форматі політичної гри опонентів і нав'язування власної точки зору; стикання з неправдивою інформацією у минулому призводить до скептичного ставлення до офіційних і політичних повідомлень; велика кількість спростувань, уточнень і появи згодом нових деталей сприймаються не як виправлення помилки і доведення оновленої інформації, а як спроба маніпуляції; новини без посилань на факти не виглядають як об'єктивні; наявні замовний характер новин та їх заангажованість [10]. У зв'язку з цим є потреба у формуванні механізмів саморегулювання професійної діяльності

телерадіоорганізацій для забезпечення їх суспільної відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання щодо застосування механізмів державного (публічного) управління при прийнятті управлінських рішень: розроблення відповідних нормативно-правових актів, створення необхідних інституцій, кадрове, інформаційне, фінансове забезпечення тощо розкриті у публікаціях В. Бакуменка [1], О. Васильєвої [13], О. Євсюкової та І. Фишук [12], С. Приліпка [7, 13] та ін. Питання здійснення саморегулювання діяльності засобів масової інформації та дотримання професійної етики висвітлені у працях таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як С. Криворучко [2], Т. Назарук [3], Дж. Сміт та А. Улен [9], Т. Шевченко [11] та ін. Проте, окремі питання щодо підвищення рівня суспільної відповідальності телерадіоорганізацій в Україні залишаються досі не вирішеними і потребують окремого дослідження щодо запровадження механізмів саморегулювання їх професійної діяльності.

Метою статті є узагальнення практики зарубіжного досвіду щодо використання нормативно-правового, інституційного та фінансового механізмів саморегулювання для подальшого їх впровадження в Україні задля підвищення рівня суспільної відповідальності професійної діяльності телерадіоорганізацій.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні у світі прослідковується тенденція, коли, з одного боку, відбувається перенасичення інформацією, а з іншого, – громадянам важко розібратися в ній. Особливо цьому сприяє наявність плюралістичної системи електронних засобів масової інформації (ЗМІ). Свобода ЗМІ є сукупністю багатьох складових, часто взаємо суперечливих. Її цінність пов'язана із здійсненням незалежної комунікації – можливістю формувати відкрите суспільство, коментувати всі дії владних структур, виконувати роль посередника між суспільством і владою, і, головне, нести відповідальність перед соціумом за достовірність та об'єктивність наданої інформації.

У нашій та в інших зарубіжних державах можна

спостерігати, як окремі політики, бізнесмени чи уряд намагаються нав'язати медійному середовищу, під приводом інформаційної політики чи захисту від наклепу, власні стандарти (погляди) висвітлення подій, що має на меті здійснення безпосередньої цензури або утискання свободи слова. Інформуючи про політичне й громадське життя, події в світі та державі ЗМІ позитивно або негативно впливають на формування поглядів окремих осіб, суспільної думки, як важливого інструменту демократичної системи. Органи державної влади несуть відповідальність за захист національної безпеки, дотримуючись міжнародних стандартів, за збереження та розвиток медіа середовища, що, в свою чергу, забезпечує плюралізм, різноманітність думок, відкрите публічне обговорення, а також запобігає надмірній концентрації та контролю з боку приватних суб'єктів і посадових осіб [6, с. 7]. У державі потрібно змінити управлінську парадигму до формування та реалізації державної, зокрема кадрової, політики та впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій. Використання різних методів і технологій у складних, нестандартних і невизначених ситуаціях дозволяє комплексно вирішувати наявні проблеми [13]. При прийнятті та реалізації державно-управлінських рішень значну роль відіграє виявлення низки закономірностей. Зокрема, закономірність комунікативності проявляється в тому, що всі елементи державного (публічного) управління не ізольовані від навколишнього середовища і пов'язані з ним множиною комунікацій, які слід враховувати в процесах управління та прийняття управлінських рішень [1, с. 60].

Комунікаційна взаємодія й інформування громадськості забезпечують відкритість і прозорість діяльності суб'єктів владних відносин. Для налагодження двостороннього зв'язку між представниками публічної влади та громадськістю така взаємодія має відповідати принципам прозорості, відкритості, чесності, оперативності, адекватності, партнерства, достовірності та підзвітності [7, с. 232]. Стрімкий розвиток інформаційних технологій та формування різноманітного комунікаційного

середовища, призводить до створення багатьох форм самоорганізації – включаючи громадянське суспільство, профспілки та асоціації. Тому стає актуальним створення ефективної системи комунікації між державними органами та суспільством [12].

На нашу думку, суспільна відповідальність незалежних ЗМІ полягає у сприянні розвитку демократичної держави із всебічним висвітленням діяльності всіх гілок влади, партій і громадських рухів. Діяльність телерадіоорганізацій має базуватись на дотриманні норм професійної етики та принципів суспільної моралі. У демократичних державах думки і погляди розповсюджуються через медіа засоби, але така свобода не може обійтись без особистої відповідальності за висловлене з боку носія інформації, який завжди повинен знаходити етичні аргументи на захист своїх слів і публікацій. Зіткнення головних демократичних цінностей є одним із численних прикладів, які демонструють проблему демократичної преси, яку можна розв'язати лише дотримуючись професійної етики, як засобу захисту приватної особи та журналіста, який пише публікацію про цю особу [2].

Тому, вважаємо, що в Україні потрібно вдосконалити нормативно-правовий, інституційний та фінансовий механізми саморегулювання, які комплексно дозволять покращити професійну діяльність телерадіоорганізацій.

З точки зору *нормативно-правового механізму* для покращення саморегулювання професійної діяльності телерадіоорганізацій доцільно розробити й прийняти етичний кодекс, норми якого будуть спрямовані на зміцнення свободи слова в ЗМІ, захист прав конкретної особи та інше. Як зазначає М. Харасті – представник ОБСЄ з питань свободи ЗМІ, саморегулювання медіа полягає у збалансуванні прав і відповідальності, це спільні зусилля професійного співтовариства ЗМІ з дотримання демократичних принципів у керівній роботі редакції та відкритому процесі інформування громадськості. При цьому незалежні засоби масової інформації беруть на себе частку відповідальності за якість суспільного дискурсу в країні при

збереженні редакційної самостійності під час його формування [9].

У світі не існує єдиного універсального етичного кодексу для журналістів. У кожній країні його зміст безпосередньо пов'язаний із внутрішнім законодавством, традиціями журналістики, структурою медіа-власності, суспільними та культурними нормами. Крім того, норми етичного кодексу необхідно систематично переглядати та вдосконалювати відповідно до потреб часу. Тому копіювати досвід інших країн без урахування вітчизняних особливостей є малоефективним.

Інституційний механізм полягає у створенні спеціалізованого (органу, установи). Переважно етичні кодекси передбачають наявність наглядового органу, який розглядатиме скарги щодо діяльності ЗМІ та визначатиме, чи мало місце порушення стандартів. У порівнянні з судом діяльність такого органу є більш результативним, бо забезпечує незалежність ЗМІ: журналістська ретельність і забезпечення права на приватність, протидія дискримінації, захист вразливих груп, чітке визначення суспільних інтересів, стандарти висвітлення питань тероризму, комерційна комунікація тощо [3].

Рішення органів саморегулювання в різних країнах різняться через те, що кожен спірний випадок вирішується відповідно до прийнятого в державі етичного кодексу. На відміну від судового процесу, який потребує значної втрати часу та фінансів, процедура розгляду скарг органами саморегулювання є більш гнучкою, швидкою та не вимагає значних витрат. Особа, права якої були порушені ЗМІ, витрачає значно менше часу й коштів на проведення експертизи та встановлення істини. Журналіст також може швидше отримати зворотній зв'язок і відновити довіру аудиторії, як толерантного професійного представника медійного середовища, якщо він демонструє високий рівень відповідальності перед суспільством. Тобто, відповідальність і свобода взаємодоповнюють одна одну.

У табл. 1 наведені зарубіжні практики реалізації механізмів саморегулювання, зокрема нормативно-правового й інституційного [5].

Таблиця 1 – Зарубіжні практики реалізації механізмів саморегулювання

Країна	Інституція	Склад	Нормативно-правовий документ
Австрія	Рада з питань реклами	241 експерт, у 2017 р. обробили біля 500 скарг	Кодекс етики
Італія	Інститут саморегулювання реклами	Наглядова рада та Журі – два структурні підрозділи займаються моніторингом і наглядом у сфері комерційної комунікації	Кодекс саморегулювання комерційної комунікації
	Комітет моніторингу	Представники мовників, різноманітних інституцій і користувачів	Кодекс з питань медіа та неповнолітніх
Німеччина	Рада з питань стандартизації комерційної комунікації	Чотири представника рекламної індустрії, три – від медіа, що займаються рекламою та один – від професійних рекламодавців	Правила Ради з питань стандартизації комерційної комунікації (встановлення керівних принципів до змісту реклами тощо)
Словаччина	Рада з питань стандартизації реклами	31 член, у т.ч. 21 юридична особа, сім галузевих асоціацій та три почесних членів	Кодекс етики для рекламної практики, однак етичні принципи є обов'язковими лише для членів Ради
Угорщина	Комісія з питань саморегулювання реклами	Етичний комітет і Комісія з питань саморегулювання реклами	Кодекс етичних стандартів реклами Угорщини

Примітка: складено на основі інформації Європейської аудіовізуальної обсерваторії за червень 2020 р. [5].

Потреба у формуванні й розвитку дієвого інституту саморегулювання спричинена процесами лібералізації й активізації професійної діяльності медіа, що відбуваються у світі та негативними настроями у суспільстві на неетичну роботу журналістів і недостовірну інформацію в ЗМІ. Як приклад реалізації інституційного механізму в Україні можна навести діяльність Комісії з журналістської етики, яка розглядає конфлікти всередині журналістського співтовариства, між журналістами, владою та громадськістю. Будь-яка особа може звернутися до неї, якщо вважає, що його права були порушені недобросовісною та непрофесійною діяльністю конкретного журналіста, або журналіст з проханням про підтримку в разі порушення його прав з боку органів публічної влади. Комісія може приймати рішення за власною ініціативою в трьох формах: дружнє попередження (за несуттєвого ненавмисного порушення

етичних правил), заява (за порушення права громадськості на достовірне інформування) та заява в формі публічного осуду (у випадку грубого умисного порушення, не сумісного з поняттям професійної журналістики). Заяви комісії, окрім попереджень і відмов, публікуються на її офіційному сайті. Широке оприлюднення рішень залишається проблемою. Недоліком комісії є відсутність у неї можливостей примусового виконання рішень чи покладання будь-яких санкцій, крім громадського осуду [11]. Отже, на наш погляд, в Україні варто створити інституцію, на яку буде покладено забезпечення саморегулювання професійної діяльності телерадіоорганізацій.

Для повноцінного функціонування саморегулювальних установ доцільно удосконалити *фінансовий механізм* шляхом розширення можливостей використання різних джерел фінансування. Наприклад, у Нідерландах і Швеції значна частина коштів надходить від індустрії ЗМІ, у Норвегії – порівну від власників і журналістів, у Швейцарії – виключно від журналістів. У країнах з економікою перехідного періоду або які знаходяться на ранніх стадіях становлення саморегулювання, потужним джерелом фінансування є фінансова допомога міжнародних донорів. Але надмірна залежність від зовнішньої допомоги в подальшому має негативний вплив на саморегулювання всередині медіа спільноти. Фінансування від міжнародних донорів є ефективним лише на початкових етапах створення органів саморегуляції (країни Балкан) [5].

За результатами дослідження «Обізнаність співробітників ЗМІ щодо механізмів саморегулювання медіа в Україні, їхнє ставлення до цих механізмів», що проводилось у межах проекту «Посилення саморегулювання українських медіа» найбільш відомою організацією, яка займається саморегулюванням ЗМІ визнано Національну спілку журналістів (49% опитаних цю організацію назвали спонтанно, 68% – вибрали її зі списку, проте кожен п'ятий респондент не зміг обрати саморегуляторну організацію без підказки). Абсолютна більшість опитаних (55%) представників ЗМІ вважають найбільш прийнятним способом регулювання медіа – одночасне регулювання державою і

саморегулювання, 41% визнали саморегулювання, і лише 4% довірили б регулювання ЗМІ державі. На запитання: “Чи цікавляться представники ЗМІ тим, як відбувається саморегулювання в Україні та світі?” 97% опитаних відповіли, що цікавляться цим у тій чи іншій мірі, 46% – намагаються бути постійно в курсі останніх подій, 51% – інколи цікавляться, але не мають достатньо часу, щоб детально розібратися в питанні, 3% зазначили, що питання саморегулювання їм зовсім не цікаве [4]. Результати опитування свідчать про низьку обізнаність серед працівників ЗМІ про механізмів саморегулювання медіа в Україні та відсутність єдиного дієвого інституту саморегулювання ЗМІ.

Отже, можемо констатувати, що в Україні відсутні традиції і досвід саморегулювання через недосконалість механізмів, дотримання етичних норм у професійній діяльності, практики забезпечення захисту прав конкретної особи та суспільних інтересів, долання політичного тиску на засоби масової інформації.

Висновки та напрями подальших досліджень.

Підсумовуючи зазначене, можемо стверджувати, що на рівень підвищення соціальної відповідальності професійної діяльності телерадіоорганізацій впливає наявність дієвих нормативно-правового, інституційного та фінансового механізмів. Механізми саморегулювання дозволяють, у першу чергу, громадськості звернутися із заявами, пропозиціями та скаргами до компетентного органу (інституції) щодо непрофесійної діяльності працівників телерадіоорганізацій. При їх розгляді першочерговими мають бути ті, які стосуються суспільних інтересів, як безпосередній прояв суспільної відповідальності професійної діяльності телерадіоорганізацій. Пристосувати західні стандарти до українських реалій “під кальку” не варто, оскільки існують наявні суттєві відмінності між різними країнами в історії, ментальності, культурі та діяльності телерадіоорганізацій, зокрема в особі журналістів, прийнятті управлінських рішень редакціями тощо. Наведені у статті зарубіжні практики є для вдосконалення нормативно-правового, інституційного та фінансового механізмів для створення

інституту саморегулювання професійної діяльності вітчизняних телерадіоорганізацій. Це дозволить підвищити рівень їх відповідальності перед суспільством. На наш погляд, саморегулювання є альтернативою державному регулюванню засобів масової інформації в певних ситуаціях. Виходячи з зарубіжного досвіду, саморегулювання є дієвим інструментом не лише з точки зору підвищення рівня професіоналізації вітчизняної журналістики, а й сприяє розвитку демократичних процесів у державі: дозволяє ЗМІ самостійно встановлювати “правила гри”, оцінювати свою діяльність професійним середовищем, а не органами влади, протидіяти спробам держави запроваджувати жорсткі законодавчі норми тощо.

Повноцінний розвиток правової, демократичної, соціально орієнтованої держави неможливий без суспільно відповідальної діяльності телерадіоорганізацій. Тому розвиток медійного середовища потребує формування дієвих механізмів саморегулювання (нормативно-правового, інституційного та фінансового), які б дозволили мінімізувати негативний вплив з боку держави та політикуму через затвердження етичного кодексу, створення спеціалізованої організації, яка б була відповідальною за саморегулювання професійної діяльності телерадіоорганізацій (у першу чергу при прийнятті управлінських рішень) і розширення можливостей залучати різні джерела фінансування. Але сьогодні на нормативно-правовому рівні відсутнє розуміння змісту понять “саморегулювання”, що ускладнює весь процес щодо створення інституту саморегулювання. І це потребує проведення подальших досліджень щодо вдосконалення медійного законодавства в Україні.

Список використаних джерел

1. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : навчальний посібник. Київ : ВПЦ АМУ, 2012. 344 с.
2. Криворучко С. В. Професійна етика журналіста на сучасному етапі розвитку демократії в Україні : *автореф. дис. ... канд. філол. наук* : 10.01.08 / Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. Київ, 2003. 20 с.

3. Назарук Т. Саморегуляція в медіа: світовий досвід. *MediaSapiens*. 2015. URL : <https://ms.detector.media/print/13308/> (дата звернення: 05.01.2021).
4. Обізнаність співробітників ЗМІ щодо механізмів саморегулювання медіа в Україні, їхнє ставлення до цих механізмів. *Проект "Посилення саморегулювання українських медіа"*. Київ. 2020. URL : https://www.osce.org/files/f/documents/4/6/465921_0.pdf (дата звернення: 05.01.2021).
5. Оперативні матеріали Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. // Вебпортал Національної Ради України з питань телебачення та радіомовлення / Національної Ради України з питань телебачення та радіомовлення URL : <https://www.nrada.gov.ua/> (дата звернення : 05.01.2021).
6. Посилення та просування свободи медіа в Україні : рекомендації Internews. Київ. 2018. 36 с.
7. Приліпко С. М. Нормативно-правові засади інформаційної відкритості та комунікаційної взаємодії органів публічної влади з громадськістю. *Науковий вісник: Державне управління*. 2020. № 4(6). С. 232–251. [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-4\(6\)-232-251](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-4(6)-232-251) (дата звернення : 05.01.2021).
8. Про телебачення і радіомовлення : Закон України від 21 груд. 1993 р. № 3759-ХІІ. // База даних ВР України / ВР України URL: <https://cutt.ly/2kH0aVk> (дата звернення: 05.01.2021).
9. Путеводитель по саморегулированию СМИ / под ред. А. Улен и Дж. Смита. Вена. 2008. 120 с. URL : <https://ifap.ru/library/book287.pdf> (дата звернення : 05.01.2021).
10. Ставлення населення до ЗМІ та споживання різних типів медіа у 2019 р. *Опитування USAID-INTERNEWS*. URL: <http://bit.ly/31vfr73> (дата звернення: 05.01.2021).
11. Шевченко Т. Саморегулирование СМИ: опыт Украины. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/1/0/28658.pdf> (дата звернення : 05.01.2021).
12. Fyshchuk, I., Evsyukova, O. (2020) Effective communication in digital transformation of service state during change management processes in Ukraine. *Public policy and administration*. Vol. 19, No 2, p. 172 – 190 DOI: [10.13165/VPA-20-19-2-02](https://doi.org/10.13165/VPA-20-19-2-02) (дата звернення : 05.01.2021).
13. Vasylieva, N. V., Vasylieva, O. I., Prylipko, S. M., Kapitanets, S. V., Fatkhutdinova O. V. (2020). Approaches to the formation of Public Administration in the Context of Decentralization Reform in Ukraine.

Cuestiones Políticas. Vol. 38, Núm. 66, Especial (1era parte), pp. 301-320. DOI: [10.46398/cuestpol.38e.190](https://doi.org/10.46398/cuestpol.38e.190) (дата звернення : 05.01.2021).

References

1. Bakumenko V. D. (2012) Derzhavno-upravlinski rishennia [Public administration decisions] : navchalnyi posibnyk. Kyiv: VPTS AMU. 344 p. [in Ukrainian].
2. Kryvoruchko S. V. (2003) Profesiina etyka zhurnalista na suchasnomu etapi rozvytku demokratii v Ukraini [Professional ethics of a journalist at the present stage of development of democracy in Ukraine] : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.01.08 / Kyiv. nats. un-t im. T.Shevchenka. Kyiv. 20 p. [in Ukrainian].
3. Nazaruk T. (2015) Samorehuliatsiia v media: svitovyi dosvid [Self-regulation in the media: world experience]. *MediaSapiens*. URL : <https://ms.detector.media/print/13308/> [in Ukrainian].
4. Obiznanist spivrobotnykiv ZMI shchodo mekhanizmiv samorehuliuвання media v Ukraini, yikhnie stavlennia do tsykh mekhanizmiv [Awareness of media employees about the mechanisms of media self-regulation in Ukraine, their attitude to these mechanisms] / proiekt "Posylennia samorehuliuвання ukraïnskykh media". Kyiv. 2020. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/4/6/465921_0.pdf [in Ukrainian].
5. Operatyvni materialy Natsionalnoi rady Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia [Operational materials of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting]. [in Ukrainian].
6. Posylennia ta prosuvannia svobody media v Ukraini [Strengthening and promoting media freedom in Ukraine] : rekomendatsii Internews. (2018). Kyiv. 36 p. [in Ukrainian].
7. Prylipko S. (2020) Normatyvno-pravovi zasady informatsiinoi vidkrytosti ta komunikatsiinoi vzaiemodii orhaniv publichnoi vldy z hromadskistiu [Regulatory and legal principles of information openness and communicative interaction of public authorities with public representatives]. *Naukovyi visnyk: Derzhavne upravlinnia*. Vol. 4. No 6. Pp. 232-251. [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-4\(6\)-232-251](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-4(6)-232-251) [in Ukrainian].
8. Pro telebachennya i radiomovlennya [On Television and Radio Broadcasting] : Zakon Ukrayiny vid 21 hrud. 1993 r. № 3759-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3759-12&p=1239267667879110#Text> [in Ukrainian].

9. Putevodytel po samorehulyrovanyiu SMY [Guide to media self-regulation] (2008) / pod red. A. Ulen y Dzh. Smyta. Vena. 120 p. URL : <https://ifap.ru/library/book287.pdf> [in Russian].
10. Stavlennya naselennya do ZMI ta spozhyvannya riznykh typiv media u 2019 r. [Attitude of the population to the media and consumption of different types of media] (2019) / opytuvannya USAID-INTERNEWS. URL : <http://bit.ly/31vfr73> [in Ukrainian].
11. Shevchenko T. Samoregulirovaniye SMI: opyt Ukrainy [Media self-regulation: the experience of Ukraine]. URL : <https://www.osce.org/files/f/documents/1/0/28658.pdf> [in Ukrainian]
12. Fyshchuk, I., Evsyukova, O. (2020) Effective communication in digital transformation of service state during change management processes in Ukraine. *Public policy and administration*. Vol. 19, No 2, p. 172-190 DOI: [10.13165/VPA-20-19-2-02](https://doi.org/10.13165/VPA-20-19-2-02) [in English].
13. Vasylieva N.V., Vasylieva O.I., Prylipko S.M., Kapitanets S.V., Fatkhutdinova O.V. (2020). Approaches to the formation of Public Administration in the Context of Decentralization Reform in Ukraine. *Cuestiones Políticas*. Vol. 38, Núm. 66, Especial (1era parte), pp. 301-320. DOI: [10.46398/cuestpol.38e.19o](https://doi.org/10.46398/cuestpol.38e.19o) [in English].

FORMATION OF MECHANISMS OF SELF-REGULATION OF PROFESSIONAL ACTIVITY OF TELEVISION AND RADIO ORGANIZATIONS FOR ENSURING THEIR PUBLIC RESPONSIBILITY

Vasylieva Nataliia, Yashchuk Tetyana

Abstract. The authors focus on the problem of low level of public responsibility and distrust of the audience to the media, in particular electronic, both national and regional television and radio organizations. The policy of public authorities at different levels should be aimed at meeting the needs of all consumers of information through a responsible attitude and maximum consideration of their interests without any harassment or humiliation. The regulatory, institutional and financial mechanisms of self-regulation are revealed in the article. Adherence to democratic principles in the work of the media, readiness to implement and effectively use self-regulatory mechanisms are important indicators of the development of media independence. That's why this topic is the subject of research by many scholars and practitioners around the world. Self-regulation reflects balancing rights and responsibilities, as these are the joint efforts of the professional media community. The independent media assume responsibility for the quality of public discourse in the country while maintaining editorial independence during its formation. In order to obtain data on the quality, accuracy and objectivity of the information provided, as well as the level of trust in the media, opinion polls, questionnaires and other tools are conducted on an ongoing basis. This allows to get meaningful empirical data that are taken into account in the development and adoption of appropriate management decisions. The article summarizes the experience of Austria, Italy, Germany, Slovakia, Hungary in implementing self-regulatory mechanisms, which allows to increase the level of public responsibility, ethical norms and to formulate specific scientific conclusions and proposals. The current situation of lack of awareness in the media about effective mechanisms of self-regulation, dialogue and solidarity in ensuring the protection of personal and public interests, political pressure on the media, financial dependence on political elites creates a number of problems that require the formation and development of effective mechanisms of self-regulation, which will increase the public responsibility of professional activity of teleradioorganizations.

Keywords: public administration, mechanisms of self-regulation, television and radio organizations, professional activity, public responsibility, communication interaction, foreign experience.